

pevec iz Zagreba. „Frančiška“ je pel z izredno čistim tenorjem, izražajoč udani heroizem pokorščine in ubožstva. Ulogo sv. Klare in Bonadone je pevala altistinja gospica Helena Holeczek, koncertna pevka z Dunaja, ulogo Lukezija in Fra Angela pa g. Alojzij Stejskal, član c. kr. dvorne opere dunajske. Posebno je ugajal njun duetni kanon ob koncu drugega dela.

„Glasbena Matica“ sama je pa nastopila s svojim vrlim zborom. Skladatelj sam, kateri pač pozna razne zборе po velikih mestih, katerim je že dirigiral, je izrekel vse priznanje temu zboru in njegovemu koncertnemu vodji g. M. Hubadu. Od polglasnega nežnega speva učencev in klaris do bučne fuge ljudskih mas je pokazal ta zbor v najrazličnejših niansah vso svojo spretnost.

Orkester c. in kr. pešpolka šte. 27., pomnožen z odličnimi umetniki, je svojo semtertje jako težavno nalogo izvrševal z vso pozornostjo in točnostjo. Bil je jako impozanten: samo prvih violin smo našli šestnajst.

Udeležba občinstva je bila ogromna. Stolnica je bila dne 22. in 23. aprila napolnjena do zadnjega kota, in mnogo ljudi ni moglo dobiti več vstopnic. Zato se je proizvajal oratorij še tretjič v nunski cerkvi. Koncert v cerkvi je bil Ljubljancanom sicer še nekaj novega, a pri predstavi sami je vsakdo uvidel, da tak oratorij, kakor je Hartmannov „Frančišek“, ima

svoj pravi dom v cerkvi. Uspeh je bil popoln in ostane vsakemu udeležencu nepozabljiv.

Dr. E. L.

Latinska maša. Po motivih Gregorija Riharja za mešan zbor zložil Ignacij Hladnik. Op. 46. V Ljubljani. Založil skladatelj. Cena partituri in štirim glasom 3 K, posamni glas 30 v. — Dvanajst Riharjevih napevov je uporabil skladatelj kot motive za to latinsko mašo. Sicer je ta misel nova: uporabljati Riharjeve napeve za latinsko skladbo v cecilijanskem duhu. Vendar je skladatelj to nalogo rešil prav dobro: ne opazujemo nikjer nič prisiljenega, in skladba ima v celoti dosti enoten značaj. Tiskovne pomote sicer semtertje precej motijo, n. pr. v „Benedictusu“, kjer naj ima sopran od petega takta dalje *a*, i. dr. Vendar skladbo lahko priporočamo cerkvenim zborom.

„Ave Regina coelorum.“ Šmarnične pesmi za moške zборе. Uglasbil Danilo Fajgelj. Op. 253. Z dovoljenjem in toplim priporočilom kn.-nadškof. ordinarijata v Gorici, dne 23. januarja 1903, šte. 138. Cena 1 K. Založil skladatelj. — Dobro došla bo moškimi zborom ta zbirka, saj Marijinih pesmi za moški zbor nimamo ravno preveč. Skladatelj je zbral šestnajst pesmic, katerih besedilo je vzeto iz „Cecilije“. Pohvalno omenjamo, da je gospod skladatelj rabil zboljšani tekst nove „Cecilijine“ izdaje. Napevi so resni in dostojni.

P.



Naše slike.

„Ivan Grozni razkazuje svoje zaklade Gorseju“ (str. 265.) Litovščenko nam je naslikal trinoga, na katerega obrazu se bere nizka lakomnost, ona mrzla strast, ki naredi kamen iz človeškega srca; združil jo je z izrazom baharstva, katero se ponaša z dragocenostmi pred tujcem. Ivan IV. Vasiljevič, kateremu je svetovna zgodovina dala priimek „Groznega“, je izgubil očeta v tretjem, a mater v osmem letu. Vladal je od l. 1534. do 1584. Priliznjeni vzgoji-

telji so ga pokvarili. Menih Silvester in tovariš Adašev sta ga pozneje skozi trinajst let navajala k dobremu. A slabi svetovavci so ju izpodrinili, in Ivan je potem divjal proti nedolžnim žrtvam svoje jeze z nečloveško krutostjo. — „Sokolniki“ (str. 281.) Litovščenkovi nam zbujajo spomin na lov s sokoli, kateri je v srednjem veku veljal za najplemenitejšo lovsko zabavo. Najboljše sokole so dobivali na severu, zlasti na Norveškem. Sokolniki, kateri so mlade sokole izučevali v pravilnem lovu, so bili v največji časti pri grajščakah in vitejih. Ko so sokola vzeli „v šolo“,

so ga nekoliko izstradali, in hrano je dobival samo od sokolnika. Da so ga ukrotili, so ga obesili v prosto viseč okvir in mu tri dni zabranjevali, da ni mogel spati. Pozneje so ga pustili, da je v sobi lovil golobe, a jih je moral izročati gospodarju. Glavo so mu zakrivali s čepico, in nosili so ga na pesti, katero so proti njegovim krempljem zavarovali z usnjem. Ko so ga navadili, da je tudi zunaj lovil določene živali, zlasti tiče, in jih izročal lovcu, je bil sokol „izšolan“. Na lov so ga jemali vedno z zakrito glavo, da ni nič videl. Ko so psi našli divjačino, so mu hitro sneli čepico in ga vrgli proti živali. Sokol se dvigne, leti najprej v krogu okoli in se potem po bliskovo spusti na divjačino. Med tem izpusté še drugega, in zdaj se oba, vsak od ene strani, zaganjata v žival, dokler je ne umorita s kljuni in kremplji in ne prineseta lovcem. Taka je bila „sokolinaja ohota“ tudi pri Rusih. Ko so začeli streljati s puškami, je ta lov seveda prenehal. — Crnčičeva slika „Ob morskem obrežju“ (str. 296.) nam pa kaže veličastni, tisočletni, a vendar vsak hip novi prizor, ko se valovi zaganjajo ob skale na obrežju, se razbijajo ob njih, šumé in pené in vedno iznova zopet butajo ob trdno obrežje. Prizor je vzet iz Kvarnerskega zaliva. — Nadškofovsko semenišče in gimnazija v Travniku. Največje in najlepše poslopje v Travniku, kjer so še do l. 1850. stolovali bosenski veziri, je katoliška gimnazija. Njena zgodovina je kratko ta-le: Ko so po okupaciji Bosne in Hercegovine ustanovili cerkveno hierarhijo, je odločil novi nadškof presvetli g. dr. Josip Stadler, da se za izobrazbo duhovnikov v Travniku ustanovi semenišče s celo gimnazijo. Upravo gimnazije je izročil goreči nadpastir z dovoljenjem papeža in cesarja „Družbi Jezusovi“. L. 1882. so začeli semenišče zidati od temelja; ob enem so pa začeli jezuitje v najeti hiši poučevati prve dijake, med katerimi je bil tudi preč. g. dr. Ivan Šarić, sedaj vrh-bosenski kanonik in hrvaški pisatelj. Novo poslopje, ki ima v sredini lepo cerkev, so dozidali l. 1888.; leto pozneje so pa otvorili osmi razred. V začetku je bilo s semeniščem zedinjeno bogoslovje; l. 1893. so se pa bogoslovci preselili v Sarajevo v novo krasno poslopje. Zdaj stanuje v hiši okoli 140 dijakov; večinoma so semeniščniki iz Bosne in Hercegovine, ki dobivajo vse brezplačno; drugi so internisti iz različnih zemljá. Poleg tega obiskuje gimnazijo okoli 70 zunanjih dijakov, katoličanov, razkolnikov, židov in mohamedanov. Dijaki so sinovi najrazličnejših narodov, — tudi Slovencev ne manjka med njimi, — torej je v gimnaziji res zanimiva družba. Sedanji rektor je Slovenec Aleksander Hoffer D. J.; profesorjev in prefektov je pa dvajset. Maturo, ki velja v celi monarhiji, delajo dijaki pred vladno komisijo. Sploh se drži gimnazija avstrijskega šolskega načrta, pri tem pa ne zanemarija starih tradicij „Družbe Jezusove“.



Stritarjeva petdesetletnica.

Letošnjega majnika je petdeset let, odkar je obelodanil naš pesnik Jožef Stritar svoje prve pesmi. Bili so to štirje soneti v proslavo Marije, majniške Kraljice, priobčeni v Jeranovi „Zgodnji Danici“, v 21. listu (VI. tečaja), ki je izšel v četrtek 26. maja 1853. — Vsekako je zanimivo, kakšni so bili prvenci Stritarjeve Muze, pa jih zato le-tu po črkici ponatiskujemo iz „Zgodnje Danice“:

Luna.

K pokoju se podala je narava
Noč tamnokrila trudno zemljo krije,
Molčijo gaja sladke melodije,
Počiva v miru gora in planjava:

In zdaj na nebu luna gor priplava.
Glej jo, kak milo, ljubeznjivo sije,
Nebeški mir na trudno zemljo lije,
Da tako mirno, tako sladko spava.

Očara, Luna! tvoja me svitloba:
Al' bolj je sladka, bolj je ljubeznjiva,
Marie, katero ljubim jaz, miloba.

Kadar mi serce černa tuga kriva,
In sil sovražnih me zatira zloba,
Mi rajski mir u bolno serce vliva.

Danica.

Nebeški mir livado trudno krije,
Spod neba rosica sreberna pada,
Prijetniga nje veseli se hlada
Cvetica žejna, in jo željno pije.

Na nebu pa Danica zdaj prisije! —
Glej, lepa je kakor nevesta mlada,
Bledijo od izhoda do zapada
Vse zvezde o svitu njene lepotije.

Res lepa si Ti, dneva porodnica!
Med vsimi zvezdami si Ti mi draga,
Al' vender lepši je Maria d'vica.

Le Tebe ljubil bom, o mati blaga,
Ti bodeš serca mojiga kraljica,
Teb' bila bo kervi poslednja sraga! —

Zora.

U miru jutranjem še spava gora,
Že zvezda se za zvezdo pomikuje,
Danica sama še na jasnim nebu čuje,
Zdaj vrata se odpró nebeška dvóra:

In prijadrá ven zlatokrila zora.
Kak' milo zemljo svojo poljubuje!
Čez daljno nebo žarke svoje suje
In probudi k življenju se natora,